

Byla C-57/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. vasario 2 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Nejvyšší správní soud (Aukščiausiasis administracinis teismas, Čekijos Respublika)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. sausio 26 d.

Pareiškėjas:

JH

Kita proceso šalis:

Policejní prezidium

Pagrindinės bylos dalykas

Skundas, kuriuo prašoma pripažinti, kad tapatybės nustatymo veiksmų atlikimas, mėginių ir informacijos apie pareiškėją saugojimas ir vėlesnis tokiu būdu gautų asmens duomenų saugojimas vykdant jo baudžiamąjį persekiojimą yra neteisėtas kišimasis.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

1. Kokio laipsnio atskyrimo tarp skirtingų duomenų subjektų reikalaujama pagal Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 1 dalies c punktą arba 6 straipsnį, aiškinamą kartu su jos 10 straipsniu? Ar tai, kad pagal nacionalinės teisės aktus leidžiama rinkti visų asmenų, kurie įtariami arba kaltinami padarę

- tyčinę nusikalstamą veiką, genetinius duomenis, yra suderinama su reikalavimu kuo labiau sumažinti asmens duomenų tvarkymą ir su pareiga atskirti skirtingas duomenų subjektų kategorijas?
2. Ar su Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 1 dalies e punktu suderinama tai, kad bendraisiais nusikaltimų prevencijos ar atskleidimo tikslais poreikį toliau saugoti DNR profilį vertina policijos institucijos, remdamosi savo vidaus teisės aktais, o tai praktiškai dažnai reiškia, kad jautrūs asmens duomenys saugomi neribotą laiką, nenustatant jokio ilgiausio tokių asmens duomenų saugojimo laikotarpio? Jei tai neatitinka minėtos nuostatos, kokiais kriterijais turėtų būti vadovujamasi vertinant šiuo tikslu surinktų ir saugomų asmens duomenų saugojimo trukmės proporcingumą?
 3. Kokia yra mažiausia ypač jautrių asmens duomenų, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 2016/680 10 straipsnį, rinkimo, saugojimo ir ištrynimo materialinių ar procedūrinių sąlygų apimtis, kuri turi būti reguliuojama „visuotinai privalomomis“ valstybės narės teisės nuostatomis? Ar jurisprudencija taip pat gali būti laikoma „valstybės narės teise“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2016/680 8 straipsnio 2 dalį, aiškinamą kartu su jos 10 straipsniu?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai

2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OJ L 119, 2016 5 4, p. 89), 4–6, 8 ir 10 straipsniai

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (Čekijos Respublikos policijos įstatymas Nr. 273/2008, toliau – Policijos įstatymas) 65 straipsnis:

„1) Kad policija vykdydama savo užduotis ateityje galėtų nustatyti tapatybę,

a) kai asmuo kaltinamas tyčinės nusikalstamos veikos padarymu arba įtariamas tyčinės nusikalstamos veikos padarymu,

<...>

ji gali imti pirštų atspaudus, nustatyti fizines savybes, atlikti kūno matavimus, daryti vaizdo, garso ir panašius įrašus, imti biologinius mėginius, kurie suteikia informacijos apie genetinę struktūrą.

<...>

5) *Policija ištrina pagal 1 dalį gautus asmens duomenis, kai tik jų tvarkymas tampa nebereikalingas nusikaltimų prevencijos ar atskleidimo arba baudžiamojo persekiojimo už juos tikslais <...>“.*

Policijos įstatymo 65 straipsnio įgyvendinimo taisyklės yra Čekijos Respublikos policijos vadovybės vidaus teisės aktai – *pokyn policejního prezidenta* (policijos generalinio komisaro nurodymai). Šių nurodymų turinys nėra viešas ir su jais gali susipažinti tik atskiri pareiškėjai. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nebuvo supažindintas su jų turiniu.

Svarbi ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo jurisprudencija, pagal kurią, siekiant nustatyti asmens duomenų gavimo ar saugojimo teisėtumą, reikia ne tik įvykdyti Policijos įstatymo 65 straipsnyje numatytas sąlygas, bet ir kiekvienu konkrečiu atveju atlikti proporcingumo testą.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 2015 m. gruodžio 11 d. *Policie České republiky, Útvar odhalování korupce a finanční kriminality skupiny kriminální policie a vyšetřování v Expozituře Plzeň* (Čekijos Respublikos policija, Korupcijos ir ekonominių nusikaltimų atskleidimo departamentas prie Kriminalinių tyrimų tarnybos, Pilzeno biuras, Čekijos Respublika) (kita proceso šalis) iškėlė pareiškėjui [prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme nagrinėjamoje administracinėje byloje, toliau – pareiškėjas] baudžiamąją bylą dėl pareigų pažeidimo administruojant svetimą turtą. Dėl jo veiksmų tariamai buvo skirta dotacija, nors pareiškėjas žinojo, kad nagrinėjama paraiška neatitiko dotacijai gauti keliamų reikalavimų.
- 2 Vykstant baudžiamajam procesui, 2016 m. sausio 13 d. kita proceso šalis gavo pareiškėjo parodymus ir nurodė atlikti tapatybės nustatymo veiksmus. Nepaisydama pareiškėjo prieštaravimų, kita proceso šalis paėmė pirštų atspaudus ir tepinėlį nuo skruosto – jį ištyrė ir sudarė DNR profilį, nufotografavo ir aprašė pareiškėją ir vėliau jo informaciją įvedė į atitinkamas Čekijos Respublikos policijos duomenų bazes (toliau ši situacija vadinama „ginčijamas įsikišimas“).
- 3 2017 m. kovo 15 d. *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas, Čekijos Respublika) nuosprendžiu pareiškėjas galutinai buvo pripažintas kaltu padaręs nusikaltimą – pareigų pažeidimą administruojant svetimą turtą ir nusikaltimą – piktnaudžiavimą valstybės pareigūno įgaliojimais. Šias veikas pareiškėjas padarė eidamas ministro pavaduotojo pareigas – pasinaudojo savo reikšminga įtaka priimant sprendimą dėl dotacijos skyrimo ir sąmoningai lėmė, kad pilietinės asociacijos pateikta paraiška dėl dotacijos skyrimo būtų patenkinta, o dotacija išmokėta, nors žinojo, kad gavėja neatitiko dotacijos skyrimo sąlygų. Šiais veiksmais pareiškėjas Čekijos Respublikai padarė iš viso 4 500 000 CZK dydžio žalą.
- 4 2016 m. kovo 8 d. pateiktame skunde pareiškėjas prašė pripažinti ginčijamą įsikišimą neteisėtu.

- 5 2022 m. birželio 23 d. *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas) patenkino skundą ir pripažino, kad ginčijamas įsikišimas buvo neteisėtas. Be to, šis teismas pripažino, kad tokiu būdu gautų pareiškėjo asmens duomenų saugojimas Čekijos Respublikos policijos duomenų bazėse taip pat yra neteisėtas veiksmas. Dėl šios priežasties *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas) nurodė kitai proceso šaliai iš Čekijos Respublikos policijos duomenų bazių ištrinti visus jose saugomus pareiškėjo asmens duomenis.
- 6 Kita proceso šalis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė kasacinį skundą dėl *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas) sprendimo.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 7 *Kita proceso šalis* teigia, kad ginčijamas įsikišimas buvo teisėtas. Ji nurodo, kad vienintelis genetinės medžiagos paėmimo leistinumo kriterijus tokiais atvejais yra nustatytas Policijos įstatymo 65 straipsnyje, t. y. kai asmuo kaltinamas arba įtariamas tyčinės nusikalstamos veikos padarymu. Šiuo atveju šis kriterijus buvo įvykdytas. Kitos proceso šalies nuomone, ji neprivalėjo atlikti jokių papildomų vertinimų.
- 8 Kita proceso šalis taip pat pabrėžė, kad ji įvertino pareiškėjo asmens duomenų rinkimo ir saugojimo proporcingumą. Tai darydama ji atsižvelgė į recidyvo riziką, galimą elgesio eskalavimą ir tai, kad pareiškėjas praeityje yra padaręs kelis nusižengimus, o tai reiškia, kad jis vėl elgiasi neteisėtai. Dėl pareiškėjo asmens duomenų saugojimo laikotarpio trukmės kita proceso šalis pabrėžė, kad Čekijos Respublikos policijos institucijos turi mechanizmą, pagal kurį reguliariai (viduje) peržiūri asmens duomenų saugojimo poreikį. Be to, kita proceso šalis nurodė, kad baudžiamasis procesas pareiškėjo byloje buvo baigtas 2017 m. nustatant 4 metų bandomąjį laikotarpį, t. y. palyginti neseniai. Galiausiai dėl tariamo nepakankamo policijos vidaus taisyklių viešumo kita proceso šalis pabrėžė, kad aptariamoms vidaus taisyklėms yra viešai prieinamos pagal turimą teisę į informaciją ir kad prireikus galiojanti įstatyminių reguliavimų papildo jurisprudencija – tai taikoma ir Policijos įstatymo 65 straipsnio atveju.
- 9 *Pareiškėjas* pirmiausia pabrėžė, kad tuo metu, kai Čekijos Respublikos policijos institucijos atliko savo veiksmus, nebuvo vertinamas įsikišimo proporcingumas. Šiuos veiksmus policijos institucija atliko tiesiog automatiškai, remdamasi Policijos įstatymo 65 straipsnio 1 dalies a punkto formuluote ir tuo, kad pareiškėjas buvo kaltinamas padaręs tyčinę nusikalstamą veiką. Negalima atsižvelgti į kitos proceso šalies *ex post* pateiktus papildomus samprotavimus, kad nusikaltėlis galimai toliau atliks neteisėtus veiksmus, t. y. darys nusižengimus, todėl jo asmens duomenys turėtų būti toliau saugomi policijos duomenų bazėse, taip pat negalima atsižvelgti į abstrakčias ir niekuo nepagrįstas nuorodas į recidyvo galimybę. Pareiškėjas prieštarauja kitos proceso šalies nuomonei, kad penkeri metai po apkaltinamojo nuosprendžio yra per trumpas laikotarpis šiems

duomenims ištrinti, nors kai kuriais atvejais per tokį laikotarpį gali išnykti teistumas. Pareiškėjas taip pat kritikuoja tai, kad yra neskelbiami policijos nurodymai dėl tapatybės nustatymo veiksmų, nors teisės aktų paskelbimas yra būtinas teisinės valstybės veikimo pagrindas. Teisinėje valstybėje bet kokia priemonė, kuria gali būti kišamasi į pagrindines teises, turi būti tiesiogiai reguliuojama įstatymu. Vidaus normos dėl policijos organizacijos, kurios nėra įstatymai, negali pakeisti tokio įstatyminio reguliavimo.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

Bendrosios pastabos

- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl tam tikrų nacionalinio teisinio reguliavimo aspektų, susijusių su asmens duomenų, ypač jautrių asmens duomenų (kaip antai DNR profilis), rinkimu ir saugojimu būsimo tapatybės nustatymo tikslais, suderinamumo su Sąjungos teise ir Teisingumo Teismo bei Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) jurisprudencija. Dėl šios priežasties, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, Direktyvos 2016/680 išaiškinimas yra labai svarbus šios bylos baigčiai. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, prieš paaiškinant kontekstą, kuriame jis pateikė kiekvieną iš prejudicinių klausimų, tikslinga paminėti du bendrus aspektus, kurie yra bendri visiems trimis prejudiciniams klausimams.
- 11 Pirma, Direktyva 2016/680 yra palyginti naujas Sąjungos teisės aktas, dėl kurio nėra atitinkamos Teisingumo Teismo jurisprudencijos. Jau esama jurisprudencija dėl Reglamento 2016/679 (toliau – BDAR) arba jo pirmtakės Direktyvos 95/46 neabejotinai suteikia naudingų aiškinamųjų nurodymų daugeliu čia keliamų klausimų. Vis dėlto neaišku, kokių mastu BDAR įtvirtintas reguliavimas iš tikrųjų pagal analogiją perkeliamas į konkrečią Direktyvos 2016/680 taikymo sritį. Be to, jei abu režimai būtų visiškai vienodi, būtų neaišku, kodėl ES teisės aktų leidėjas manė, kad reikia priimti išsamų specialų reguliavimą – Direktyvą 2016/680 kaip *lex specialis* BDAR atžvilgiu. Taigi galima daryti prielaidą, kad asmenų apsauga, susijusi su asmens duomenų tvarkymu nusikalstamų veikų prevencijos, atskleidimo ar patraukimo baudžiamajon atsakomybėn už jas tikslais, turi šiek tiek skirtis nuo bendrojo duomenų apsaugos režimo. Bendras visų trijų pateiktų klausimų vardiklis yra bandymas tiksliai apibrėžti, koks turėtų būti skirtumas.
- 12 Antra, šioje byloje dideliu mastu renkami jautrūs asmens duomenys – genetinė medžiaga ir iš jos gautas asmens DNR profilis. Šios rūšies asmens duomenys aiškiai aptariami Direktyvos 2016/680 10 straipsnyje – jame numatyta, kad genetiniams duomenims taikomas „specialių kategorijų asmens duomenų tvarkymo“ – griežto „būtinumo“ – režimas, susijęs su „tinkamomis duomenų subjekto teisių ir laisvių apsaugos priemonėmis“. Vis dėlto nei iš šių nuostatų, nei iš ligšiolinės Teisingumo Teismo jurisprudencijos, įskaitant susijusią su BDAR įtvirtintu panašiu reguliavimu, nėra aišku, kuo šis „ypatingas specialusis“

reguliavimas turi praktiškai skirtis nuo Direktyvoje 2016/680 jau įtvirtinto specialiojo reguliavimo ir jame numatyto aukšto asmens duomenų apsaugos lygio.

- 13 Pažymėtina, kad kriterijai, kuriais remiantis priimamas sprendimas neatlikti tapatybės nustatymo veiksmų arba nurodyti ištrinti jau gautus asmens duomenis, jurisprudencijoje minimi tik atviro (ne baigtinio) katalogo forma. Vis dėlto jie neturi jokio įstatyminio pagrindo. Be to, praktiškai sprendimas dėl konkretaus įsikišimo (ne)proporcingumo, kuris grindžiamas keliais iš šių kriterijų, priimamas tik po ilgo laiko ir tik administracinių teismų. Tapatybės nustatymą paprastai ankstyvajame tyrimo etape atliekanti policijos institucija retai gali atlikti reikiamo pobūdžio ir apimties vertinimą, nes gali net neturėti tam tikros informacijos.

Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

- 14 Kalbant apie teisės į asmeninį gyvenimą apsaugą pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 8 straipsnį, pažymėtina, kad EŽTT jurisprudencijoje ne kartą buvo pabrėžtas reikalavimas, kad EŽTK susitariančiosios šalies nacionalinės teisės aktuose būtų atskirtos nusikalstamos veikos, dėl kurių imami DNR mėginiai, atsižvelgiant į jų daromą socialinę žalą. EŽTT nuomone, sunkių nusikaltimų, ypač padaromų naudojant smurtą, vykdytojai, kurių DNR mėginių ėmimas ir saugojimas yra pateisinamas, negali būti traktuojami taip pat kaip lengvesnių nusikaltimų vykdytojai (visų pirma žr. 2020 m. vasario 13 d. EŽTT sprendimą *Trajkovski ir Chipovski prieš Šiaurės Makedoniją*, Nr. 53205/13 ir 63320/13; 2020 m. vasario 13 d. sprendimą *Gaughran prieš Jungtinę Karalystę*, Nr. 45245/15; 2017 m. birželio 22 d. sprendimą *Aycaguer prieš Prancūziją*, Nr. 8806/12; 2008 m. gruodžio 4 d. sprendimą *S ir Marper prieš Jungtinę Karalystę*, Nr. 30562/04 ir 30566/04).
- 15 Apskritai Teisingumo Teismas savo jurisprudencijoje, nors ir aiškindamas kitas nei Direktyva 2016/680 teisės nuostatas, taip pat pabrėžia kišimosi į pagrindines teises (asmens duomenų gavimo forma) intensyvumo ir nusikalstamos veikos sunkumo proporcingumo reikalavimo svarbą – žr., pvz., 2020 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą *La Quadrature du Net ir kt.* (sujungtos bylos C-511/18, C-512/18 ir C-520/18, EU:C:2020:791, 140 punktas); 2016 m. gruodžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Tele2 Sverige* (sujungtos bylos C-203/15 ir C-698/15, EU:C:2016:970, 102 punktas); 2018 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Ministerio Fiscal* (C-207/16, EU:C:2018:788, 56 ir 57 punktai); 2017 m. liepos 26 d. Teisingumo Teismo nuomonę 1/15 (ES ir Kanados susitarimas dėl PNR) (EU:C:2017:592, 149 punktas).
- 16 Vis dėlto lieka neaišku, apie kokį proporcingumą iš tikrųjų kalbama ir kokių mastu duomenų bazių kūrimo logika (sisteminis, teisėkūros proporcingumas) gali būti automatiškai ir tiesiogiai pakeista individualaus proporcingumo vertinimu konkretaus nusikaltėlio atžvilgiu kiekvienu atskiru atveju (konkretus, kazuistinis proporcingumas). Kitaip tariant, jei įstatymų leidėjas pakankamai diferencijuotų teisėkūros lygmeniu (nusikalstamų veikų rūšis pagal jų sunkumą ir nustatytų papildomus bendruosius proporcingumo kriterijus), ar kiekvienu konkrečiu atveju

visada reikėtų papildomai vertinti kiekvieno atskiro mėginio paėmimo proporcingumą?

- 17 Atrodo, kad nacionalinis įstatymų leidėjas mano, jog jau Policijos įstatymo 65 straipsnio 1 dalyje tiesiogiai apsvartė tapatybės duomenų gavimo proporcingumo klausimą, nes apribojo jo taikymą tik tyčinėms nusikalstamos veikoms ir taip pakankamai atskyrė skirtingus duomenų subjektus. Vadovaujantis šia logika, nebereikia toliau svarstyti individualaus proporcingumo konkrečiu atveju. Vis dėlto šis argumentas turėtų būti laikomas nepakankamu.
- 18 Taigi kyla klausimas, kokio teisėkūros ar teismo diferencijavimo šiuo atžvilgiu tikimasi iš valstybių narių pagal Direktyvą 2016/680. Atrodo, kad Direktyvos 2016/680 6 straipsniu tik nustatomas reikalavimas atskirti įtariamųjų ir nuteistųjų asmens duomenis nuo nukentėjusiųjų ir trečiųjų asmenų asmens duomenų. Vis dėlto toks atskyrimas yra tik pavyzdinis (kaip matyti iš termino „pavyzdžiui“). Tvarkomų duomenų proporcingumo reikalavimas aiškiai kyla iš direktyvos 4 straipsnyje nustatytų principų ir jurisprudencijos, tačiau, atsižvelgiant į pateiktą klausimą, konkreti šio reguliavimo taikymo sritis lieka neaiški.

Dėl antrojo prejudicinio klausimo

- 19 Antrasis klausimas susijęs su proporcingu laikotarpiu, per kurį policijos institucijos saugo tapatybės nustatymo duomenis. Nei Direktyvoje 2016/680, nei taikomuose nacionalinės teisės aktuose nenustatytas joks terminas.
- 20 Iš Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 1 dalies e punkto, taip pat iš bendrųjų principų ir Teisingumo Teismo jurisprudencijos išplaukia tik tai, kad asmens duomenys turi būti saugomi tik tiek laiko, kiek tai yra neišvengiamai būtina atsižvelgiant į jų tvarkymo tikslą. Vis dėlto neaišku, kaip šią logiką taikyti, kai deklaruojamas tikslas yra nusikaltimų prevencija arba atskleidimas, kuris dėl savo pobūdžio yra prospektyvus ir neribotas laike.
- 21 Vertinant asmens duomenų saugojimo laikotarpio proporcingumą, praktiškai susiduriama su dviejų rūšių proporcingumu, susijusiu su skirtingais tikslais: viena vertus, *struktūrinis*, kita vertus, *individualus* proporcingumu. Jei *nusikaltimų prevencija ar atskleidimas* yra visuotinai pripažįstamas teisėtu tikslu, logiška ir proporcinga priemonė šiam tikslui pasiekti yra kuo ilgiau saugoti informaciją apie kuo daugiau duomenų subjektų. Policijos duomenų bazė, iš kurios pareiškėjo duomenys, jam pareikalavus, po tam tikro laiko būtų ištrinti, greitai nebeatliktų jokios prasmingos nusikaltimų atskleidimo funkcijos.
- 22 Priešingai atrodo proporcingumo vertinimas, taikomas prašymams ištrinti iš policijos duomenų bazių duomenis, susijusius su *konkrečiais* asmenimis ar pažeidėjais, kai saugojimas policijos duomenų bazėje laikomas tam tikra tęstine bausme, be to, anksčiau ar vėliau iškyla klausimas, kiek laiko turi praeiti nuo įtarimų pareiškimo ar apkaltinamojo nuosprendžio nusikaltėliui paskelbimo iki jo tolesnio tvarkingo gyvenimo, įskaitant svarstymus dėl recidyvo tikimybės.

- 23 Galima suprasti, kad atliekant galimus periodinius vidinius vertinimus, skirtus nustatyti, ar Čekijos Respublikos policijai vis dar tikslinga saugoti gautus identifikavimo duomenis, veikiau būtų siekiama struktūrinio tikslo – veiksmingo nusikaltimų atskleidimo. Dėl to kyla klausimas, ar su Sąjungos teise suderinama tai, kad užuot nacionalinėje teisėje nustačius ilgiausią laikotarpį, kurį leidžiama saugoti duomenis, policijos institucijos periodiškai atlieka vidaus vertinimus; juk praktiškai tokiu atveju labiau tikėtina, kad gauti DNR profiliai bus saugomi neribotą laiką.
- 24 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad jam žinomas „teisės būti pamirštam“ institutas, kurio pagrindą sudaro Teisingumo Teismo jurisprudencija ir kuris vėliau buvo kodifikuotas BDAR 17 straipsnyje. Vis dėlto kyla klausimas, koku mastu šį požiūrį ir jurisprudenciją galima taikyti sprendžiant dėl policijos duomenų bazių ir Direktyvos 2016/680, kurių veiksmingas veikimas ir tinkamumas naudoti gali būti užtikrintas tik tuo atveju, jei, metaforiškai kalbant, šios duomenų bazės „nieko nepamirš“.

Dėl trečiojo prejudicinio klausimo

- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nekyla abejonų, kad policijos vidaus teisės aktai – policijos generalinio komisaro nurodymai – neatitinka teisės normų požymių ar viešumo reikalavimų. Jie nėra teisės normos ir dėl savo pobūdžio negali turėti „teisės“ požymių, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2016/680 8 straipsnio 2 dalį.
- 26 Policijos įstatymo 65 straipsnio nuostatos neabejotinai gali būti laikomos „valstybės narės teise“. Vis dėlto šis reguliavimas pats savaime nėra pakankamai konkretus ir išsamus, kad atitiktų Direktyvos 2016/680 8 straipsnio 2 dalies, aiškinamos kartu su jos 10 straipsniu, reikalavimus. Pavyzdžiui, Policijos įstatymo 65 straipsnyje nėra jokio reguliavimo dėl konkrečių duomenų saugojimo sąlygų, informacijos, kurią galima išgauti iš paimto mėginio, rūšių, o tolesnio DNR profilių saugojimo atveju – ir sąlygų, kuriomis turi būti atliekamas duomenų ištrynimasis. Jame taip pat nenumatytos jokios garantijos, kurių reikalaujama pagal Direktyvos 2016/680 10 straipsnį.
- 27 Vis dėlto šio įstatyminio reguliavimo nuostatų aiškinimas taip pat turi atitikti Konstituciją bei jurisprudenciją. Direktyvos 2016/680 33 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad kai šioje direktyvoje „daroma nuoroda į valstybės narės teisę, teisinį pagrindą arba teisėkūros priemonę, tai nebūtinai reiškia, kad parlamentas turi priimti teisės aktą <...>. Tačiau tokia valstybės narės teisė, teisinis pagrindas ar teisėkūros priemonė turėtų būti aiškūs ir tikslūs, o jų taikymas numatomas tiems subjektams, kuriems jie turi būti taikomi <...>“
- 28 Iš suformuotos EŽTT jurisprudencijos taip pat matyti, kad „teisės“ sąvoka pagrindinių teisių apribojimo teisinio pagrindo buvimo patikrinimo kontekste apima ne tik įstatymą, bet ir jurisprudenciją (1979 m. balandžio 26 d. Sprendimas *Sunday Times prieš Jungtinę Karalystę* (Nr. 1), Nr. 6538/74, § 47; 1990 m.

balandžio 24 d. Sprendimas *Kruslin prieš Prancūziją*, Nr. 11801/85, § 29, ir 2005 m. lapkričio 10 d. Sprendimas *Leyla Şahin prieš Turkiją*, Nr. 44774/98, § 84–98).

- 29 Vis dėlto naujesnėje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje šioje srityje nustatyti griežtesni reikalavimai „teisės aktų“, kuriais apribojamos pagrindinės teisės, požymiams ir viešumui. Pavyzdžiui, Teisingumo Teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant į aukštą apsaugos lygį ypač griežtų pagrindinių teisių apribojimų atveju, „tik visuotinai taikoma nuostata galėtų atitikti aiškumo, numatomumo, prieinamumo ir ypač apsaugos nuo savivalės reikalavimus“ (žr., pvz., 2017 m. kovo 15 d. Sprendimo *Al Chodor*, C-528/15, EU:C:2017:213, 43 punktą). Panašią išvadą Teisingumo Teismas padarė ir keliose bylose, susijusiose būtent su asmens duomenų apsauga – jis pabrėžė reikalavimą, kad teisiniame reguliavime „taip pat turi būti numatytos materialinės ir procedūrinės sąlygos“, reglamentuojančios bet kokią išsaugotų srauto ir vietos nustatymo duomenų naudojimą ir prieigą prie jų (žr. naujausius sprendimus: 2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *Prokuratuur*, C-746/18, EU:C:2021:152, 49 punktą arba 2022 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Commissioner An Garda Síochána ir kt.*, C-140/20, EU:C:2022:258, 104 punktą).
- 30 Atrodytų, kad griežtesnių reikalavimų dėl teisės aktų, kuriuose nustatyti minimalūs DNR mėginių ir iš jų sudarytų DNR profilių gavimo, saugojimo ir sunaikinimo reikalavimai, logika turėtų būti taikoma ir šioje byloje. Šį teiginį patvirtina ir Direktyvos 2016/680 10 straipsnis, aiškinamas kartu su jos 37 konstatuojamąja dalimi, kurioje tokie asmens duomenys priskiriami prie specialių kategorijų asmens duomenų, kuriems taikoma ypatinga apsauga. Tokiu atveju pagal Sąjungos teisę reikėtų užtikrinti, kad visuotinai taikomoje teisės normoje būtų nustatytas bent jau bendras duomenų bazės teisinis pagrindas, prieigos prie duomenų bazės klausimai, tiksliau apibrėžta, kaip naudojama DNR informacija, įskaitant tokio naudojimo apribojimus, ir svarbiausia pagal 10 straipsnį nurodytos tinkamos teisių ir laisvių garantijos, *inter alia*, aiškiai atskiriant nusikalstamų veikų, dėl kurių gali būti atliekamas DNR profiliavimas, rūšis ir sąlygas, kuriomis DNR profiliai vėliau gali arba turi būti sunaikinti.
- 31 Vis dėlto šiuo metu šioje byloje taikytini nacionalinės teisės aktai nereguliuoja nė vieno iš šių klausimų. Kita vertus, jei panašūs reikalavimai būtų aiškiai taikomi ir šioje byloje ar kitose administracinių teismų nagrinėjamose bylose pagal šiuo metu galiojančią Policijos įstatymo 65 straipsnį, pasekmės turėtų būti palyginti drastiškos: teismas turėtų pripažinti nacionalinės teisės aktus nesuderinamais su Direktyvos 2016/680 8 straipsnio 2 dalimi, aiškinama kartu su jos 10 straipsniu, o bet kokie biologiniai DNR mėginiai ir iš jų gauti DNR profiliai automatiškai turėtų būti pripažinti neteisėtais.